

УДК 332.055.3

Сидорук І.С.¹, Совков О.О.²

¹ канд. екон. наук, старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. Е-418 НУ «Запорізька політехніка»

ВПЛИВ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ НА ЕКОНОМІКУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

У 2020 році у зв'язку з пандемією, викликаною COVID-19, майже у всіх країнах запроваджено санітарно-епідеміологічні заходи. Встановлено обмеження виїзду/в'їзду до країн та пересування всередині країн; посилено

роль державного управління в надзвичайних умовах; встановлені обмеження трудової діяльності; введені нові дистанційні форми праці та освіти. Такі кроки зумовили падіння економічного розвитку в Запорізькій області, особливо під час жорстких карантинних заходів.

Пандемія коронавірусу, яка спровокувала зміни трендів розвитку світової економіки, призвела до негативних наслідків для майже усієї виробничої сфери як країни в цілому, так і регіону. Так, значних втрат зазнав промисловий комплекс: скорочення загального обсягу промислового виробництва по області склало 8,8%. Майже всі основні галузі промисловості мають від'ємну динаміку, зокрема: машинобудування втратило 9,4% через нестабільний рівень замовлень на внутрішньому та зовнішньому ринках, високу конкуренцію з боку іноземних аналогів на внутрішньому ринку, низький попит з боку основних внутрішніх споживачів; металургійне виробництво втратило 5,8% через низький зовнішній попит на продукцію (у т. ч. через державний протекціонізм у традиційних для української металургії країнах експорту на тлі дії карантинних обмежень) та інвестиційною паузою у будівництві та машинобудуванні; постачання електроенергії втратило 14,6% через зниження ділової активності основних промислових споживачів.

Спільними причинами скорочення виробництва в різних секторах промисловості, окрім карантинних обмежень, є: зростання вартості сировинних ресурсів, електроенергії та газу, високий рівень зношеності виробничих фондів та недостатня інноваційна активність підприємств, високі ставки кредитних ресурсів, дефіцит кваліфікованих кадрів робочих спеціальностей.

У сільському господарстві Запорізької області за підсумками 2020 року зафіксовано скорочення обсягів виробництва на 12,9%, що на 1,4% більше загальноукраїнського показника. Падіння виробництва у рослинництві склало 13,6%, а у тваринництві 8,3%.

У порівнянні з допандемічним періодом, одне із найбільших падінь зафіксовано у будівельній галузі. Так, індекс будівельної продукції за підсумками 2020 року склав лише 67,8% (по Україні 104%).

Спостерігається тенденція щодо скорочення обсягів житлового будівництва (на 34,2% у порівнянні з попереднім роком), яка обумовлена скороченням інвестиційної активності майже у всіх видах економічної діяльності, невизначеністю будівельних підприємств та інвесторів, зменшенням кредитування. Через невизначеність щодо тривалості карантину і можливих кризових явищ в економіці, будівництво нового житла призупинилося, а потенційні покупці відклали придбання нерухомості. За даними експертів попит на житло в середньому по Україні скоротився на 40 %.

Зниження інвестиційної активності з боку підприємств на фоні уповільнення їх виробничої діяльності, відобразилося на результатах освоєння капітальних інвестицій, які за підсумками січня-вересня 2020 року склали 7,05 млрд грн або 70,8% до аналогічного періоду 2019 року.

Поточна економічна ситуація (зокрема, зниження промислового виробництва, насамперед, в експортоорієнтовних галузях – металургії та машинобудуванні, на які в області припадає більш ніж 70 % експорту, вплив пандемії коронавірусу (зокрема, втрати експортерів на тлі жорсткості карантинних заходів та введенням обмежень на перелік товарів, які Україна та регіон експортує) відобразилося на показниках зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоторговельний оборот товарів Запорізької області за 2020 рік склав 4147,6 млн дол. США і зменшився порівняно з 2019 роком на 10%. Обсяг експортних поставок зменшився на 5,1%, а імпорتنих – зменшився на 20%.

Спад ділової активності і скорочення промислового виробництва призвели до зменшення у 2020 році надходжень від Запорізької області до загального фонду Державного бюджету на 40,7% або на 5,7 млрд грн у порівнянні з 2019 роком.

Обмеження окремих видів економічної діяльності, та як наслідок, обмеження або зупинка роботи деяких підприємств, обумовило ускладнення ситуації на ринку праці. Кількість вакансій, поданих до служби зайнятості області на 2021-01-01 скоротилась порівняно з 2020-01-01 в 2,3 рази, а навантаження на одне вільне робоче місце зросло в 2,6 рази – з 17 до 45 безробітних.

Таким чином, вплив санітарно-епідеміологічних заходів, направлених на боротьбу з розповсюдженням COVID-19, зміг повністю нівелювати можливе зростання економіки.